

KONINKRIJK BELGIE

ROYAUME DE BELGIQUE

ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE

De RAAD VAN STATE, afdeling wetgeving, eerste kamer, op 6 augustus 1998 door de Minister van Ambtenarenzaken verzocht hem van advies te dienen over een ontwerp van koninklijk besluit "tot organisatie van de benoeming, de loopbaan en de evaluatie van de ambtenaren die belast worden met het beheer van sommige overheidsdiensten", en op 18 december 1998 om mededeling van dat advies verzocht binnen een termijn van een maand, heeft op 11 februari 1999 het volgende advies gegeven :

AVIS DU CONSEIL D'ETAT

Le CONSEIL D'ETAT, section de législation, première chambre, saisi par le Ministre de la Fonction publique, le 6 août 1998, d'une demande d'avis sur un projet d'arrêté royal "organisant la nomination, la carrière et l'évaluation des agents chargés de la gestion de certains services publics", et demandé, le 18 décembre 1998, communication de l'avis dans un délai ne dépassant pas un mois, a donné le 11 février 1999 l'avis suivant :

VOORAFGAANDE OPMERKINGEN

1.1. Gelet op het groot aantal ontwerpen waarover de Raad van State, afdeling wetgeving, gelijktijdig om een advies binnen een termijn van ten hoogste drie dagen of een maand is verzocht, ziet de Raad zich genoodzaakt het onderzoek met betrekking tot het voorliggende ontwerpbesluit te beperken.

Dat onderzoek omvat meer bepaald geen stelselmatig nazicht van de wetgevingstechnische opmaak van de ontworpen tekst, noch van de redactie ervan in het Nederlands en in het Frans, en evenmin van de overeenstemming tussen die beide teksten.

Desalniettemin meent de Raad van State, afdeling wetgeving, er de stellers van het ontwerp te moeten op wijzen dat zij er goed aan doen de tekst van het ontwerp op redactioneel vlak na te zien. Op die manier zal het gebrek aan overeenstemming dat in sommige bepalingen van het ontwerp bestaat tussen de Nederlandse en de Franse tekst, kunnen worden weggewerkt.

Bij wijze van voorbeeld worden nu al enkele discordanties tussen de Nederlandse en de Franse tekst van het ontwerp vermeld :

- in artikel 15, eerste lid, heeft de Nederlandse tekst het over het "terugsturen" van het verslag; de Franse tekst stelt "... ou rejette le rapport". De betrokken woorden hebben evenwel niet dezelfde draagwijdte als de term "terugsturen" in de Nederlandse tekst;

.../...

- in artikel 61 stemt het woord "bevorderingsprocedures" in de Nederlandse tekst, niet overeen met de woorden "les procédures de promotion ou de nomination" in de Franse tekst.

1.2. Het zou tevens aanbeveling verdienen indien, in de Nederlandse en in de Franse tekst van sommige bepalingen van het ontwerp, een meer eenvormige terminologie werd gehanteerd. Zo wordt bijvoorbeeld in de artikelen 20 en volgende van het ontwerp de opleiding geregeld voor het behalen van een directiebreve. In de Nederlandse tekst heeft men het over zowel het "volgen" van de opleiding, als over het "deelnemen" eraan. In de Franse tekst worden de termen "suivre" en "participer" gebruikt.

In de mate van het mogelijke zou ook meer rekening moeten worden gehouden met de terminologie die al voorkomt in de teksten die met het voorliggende ontwerp worden gewijzigd.

Zo wordt met artikel 36, 2°, van het ontwerp, onder meer een artikel 17ter ingevoegd in het koninklijk besluit van 7 augustus 1939 betreffende de evaluatie en de loopbaan van het rijkspersoneel. In de nieuwe bepaling wordt een procedure beschreven die aanleunt bij die van artikel 16 van het voormelde besluit. Het zou dan ook aanbeveling verdienen indien het ontworpen artikel 17ter op het stuk van de terminologie zou aansluiten op de terminologie van artikel 16 van het besluit. In de Nederlandse tekst van het ontworpen artikel 17ter is dat nu niet steeds het geval. Zo schrijft men in de ontworpen bepaling "naar behoren" in

.../...

plaats van "behoorlijk" (artikel 17ter, § 2, eerste lid), "laten horen" in plaats van "doen kennen" (artikel 17ter, § 2, tweede lid) en "evaluatiebulletin" in plaats van "evaluatieblad" (artikel 17ter, § 3, tweede lid).

2. De Raad van State, afdeling wetgeving, heeft evenmin nagegaan of de ontworpen regeling eventueel niet tot een aanpassing van andere reglementeringen inzake het personeelsstatuut noopt. Zo is het mogelijk dat, als gevolg van het feit dat in de rangen 16 en 17 voortaan niet meer wordt "benoemd", doch wel "aangesteld", nog andere bepalingen, dan die vermeld in het ontwerp, zullen moeten worden gewijzigd. In dat verband mag worden verwezen naar de opmerking die onder punt 1 bij artikel 54 van het ontwerp wordt gemaakt.

ONDERZOEK VAN DE TEKST

Aanhef

1. De Koning vindt in artikel 107, tweede lid, en in artikel 37 van de Grondwet de algemene bevoegdheid om de diensten van de federale uitvoerende macht te organiseren en het statuut van de federale ambtenaren te bepalen.

Gelet op de draagwijdte van de om advies voorgelegde regeling, wordt in een nieuw toe te voegen eerste lid van de aanhef best naar die grondwetsbepalingen verwezen.

.../...

2. In het tweede lid van de aanhef van het ontwerp, zoals het om advies is voorgelegd, wordt verwezen naar artikel 16, § 4, van de herstellwet van 31 juli 1984, dat de vrijstelling betreft van de verplichting om het advies van de beheersorganen van bepaalde federale instellingen van openbaar nut in te winnen.

De betrokken wetsbepaling strekt de ontworpen regeling evenwel niet tot rechtsgrond. Indien niettemin een verwijzing ernaar in de aanhef van het ontwerp wenselijk wordt geacht, wordt van het betrokken lid van de aanhef beter melding gemaakt onmiddellijk voor de verwijzing naar het advies van de Inspectie van Financiën.

3. Het derde lid van de aanhef van het ontwerp, zoals het om advies is voorgelegd, verwijst naar artikel 22 van de wet van 22 juli 1993 houdende bepaalde maatregelen inzake ambtenarenzaken. Het betrokken artikel dient evenwel nog in werking te worden gesteld door de Koning met toepassing van artikel 38, § 1, 1°, van die wet, wat tot op heden nog niet is gebeurd.

Het voorliggende ontwerp kan worden te baat genomen om het voormelde artikel 22 van de wet van 22 juli 1993 in werking te stellen. Het ontwerp dient daartoe met een bepaling in die zin te worden aangevuld. In dat geval moet in de aanhef ook worden verwezen naar het voormelde artikel 38 van de wet van 22 juli 1993.

.../...

4. In het vijfde lid van de aanhef van het ontwerp, zoals het om advies is voorgelegd, moet, wat de artikelen 26 en 60 van het koninklijk besluit van 7 augustus 1939 betreft, ook telkens melding worden gemaakt van het wijzigend besluit van 2 juni 1998.

5. Het zesde lid van de aanhef van het ontwerp, zoals het om advies is voorgelegd, moet worden aangevuld als volgt :

"..., inzonderheid op artikel 17, vervangen bij het koninklijk besluit van 2 december 1998, op artikel 19, vervangen bij het koninklijk besluit van 10 april 1995, op artikel 28ter, ingevoegd bij het koninklijk besluit van 2 juni 1998, op artikel 28quater, ingevoegd bij het koninklijk besluit van 2 juni 1998, en op artikel 28quinquies, ingevoegd bij het koninklijk besluit van 2 juni 1998;"

6. Ermee rekening houdend dat met het voorliggende ontwerp tevens de wijziging van artikel 3 van het koninklijk besluit van 8 augustus 1983 wordt beoogd, schrijve men op het einde van het zevende lid van de aanhef van het ontwerp, zoals het om advies is voorgelegd :

"..., inzonderheid op artikel 3, vervangen bij het koninklijk besluit van 20 februari 1989 en gewijzigd bij het koninklijk besluit van 4 augustus 1996, en op artikel 4, gewijzigd bij de koninklijke besluiten van 20 februari 1989 en 4 augustus 1996;"

.../...

7. Met verwijzing naar de opmerking die in dit advies bij artikel 66 van het ontwerp wordt gemaakt, kan na het lid van de aanhef waarin wordt gerefereerd aan het koninklijk besluit van 8 augustus 1983, het volgende lid worden toegevoegd :

"Gelet op het koninklijk besluit van 26 september 1994 houdende hervorming van verscheidene verordeningsbepalingen die toepasselijk zijn op het rijkspersoneel, inzonderheid op artikel 33, 1°;"

8. In het achtste en het negende lid van de aanhef van het ontwerp, zoals het om advies is voorgelegd, dienen de respectieve data van de beoogde koninklijke besluiten te worden vermeld, zijnde 19 november 1998 en 16 juli 1998, en hun juiste opschrift. Rekening houdend met deze data, zal eerst naar het mobiliteitsbesluit moeten worden verwezen en pas daarna naar het besluit betreffende de verloven en de afwezigheden.

9. De Minister van Begroting heeft op 9 juni 1998 zijn akkoord betuigd met het ontwerp. Van die datum dient melding te worden gemaakt in het desbetreffende lid van de aanhef.

10. Het protocol waaraan wordt gerefereerd in het twaalfde lid van de aanhef van het ontwerp, zoals het om advies is voorgelegd, is het protocol nr. 298 van 15 juni 1998. Het betrokken lid van de aanhef moet met de vermelding van die gegevens worden aangevuld.

.../...

11. Aangezien de adviesaanvraag is gebeurd met toepassing van artikel 84, eerste lid, 1°, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State, dient het lid van de aanhef waarin wordt verwezen naar het advies van de Raad van State, te worden vervangen door twee afzonderlijke leden, waarin wordt verwezen naar het verzoek aan de Raad van State om een advies binnen een termijn van een maand.

Artikel 1

1. De instellingen die worden bedoeld in de eerste zin van artikel 1, tweede lid, worden opgesomd in artikel 1, § 1, 3°, van de wet van 22 juli 1993, aan welke wet reeds wordt gerefereerd in het eerste lid van artikel 1 van het ontwerp. Een dergelijke dubbele verwijzing moet worden vermeden.

Bovendien is het zeer de vraag of de verwijzing naar de desbetreffende instellingen niet beter uit het voorliggende ontwerp wordt gelicht om te worden opgenomen in het ontwerp L. 28.238/1, waarover de Raad van State, afdeling wetgeving, heden eveneens advies uitbrengt en welk ontwerp de bijzondere regels bevat die, in afwijking of ter aanvulling van het voorliggende ontwerp, van toepassing zijn op de betrokken instellingen.

2. Luidens de tweede zin van artikel 1, tweede lid, van het ontwerp, worden de specifieke gegevens die de toepassing van de bepalingen van het besluit op de voormelde

.../...

instellingen moeilijk, dubbelzinnig of onaangepast maken, door de Koning geregeld op de voordracht van de minister tot wiens bevoegdheid de ambtenarenzaken behoren.

Het is niet duidelijk welke "specifieke gegevens" worden bedoeld, noch waaruit de "regeling" van die gegevens precies bestaat.

Evenmin duidelijk is of de bevoegdheid die de Koning klaarblijkelijk aan zichzelf beoogt toe te kennen een verordenend karakter heeft of niet.

In de eerste veronderstelling rijst een probleem van rechtsgrond, in zover de Koning beoogt verordenend op te treden ten aanzien van de betrokken instellingen, zonder daartoe door de wetgever in die zin te zijn gemachtigd.

In de tweede veronderstelling - die van een niet-verordenend optreden - dreigt de betrokken bepaling op gespannen voet te komen met de grondwettelijk gewaarborgde beginselen van gelijkheid en niet-discriminatie, eensdeels, en met het wettigheidsbeginsel, anderdeels. Wat dat laatste beginsel betreft, moet immers worden opgemerkt dat het niet aan de overheid staat om bij wege van een individuele beslissing af te wijken van de algemene regeling die zijzelf heeft tot stand gebracht.

De tweede zin van artikel 1, tweede lid, moet derhalve uit het ontwerp worden weggelaten.

.../...

3. Rekening houdend met de onder 1 en 2 geformuleerde opmerkingen en gedane suggesties, wordt voorgesteld artikel 1 van het ontwerp te redigeren als volgt :

"Artikel 1. Dit besluit is toepasselijk op de betrekkingen die behoren tot de overheidsdiensten van het federaal Openbaar Ambt, bedoeld in artikel 1, § 1, tweede lid, 1° en 2°, van de wet van 22 juli 1993 houdende bepaalde maatregelen inzake ambtenarenzaken".

In aansluiting op dit tekstvoorstel wordt in het advies L. 28.238/1 gesuggereerd de tekst van het betrokken ontwerp aan te vullen met een bepaling die de regeling vervat in het voorliggende ontwerp L. 28.209/1, van toepassing verklaart op de desbetreffende instellingen, onder voorbehoud van de wijzigingen die aan die regeling worden aangebracht in het ontwerp L. 28.238/1.

Artikel 2

De verwijzing naar "de datum waarop dit besluit van kracht wordt", in artikel 2, eerste lid, 3°, van het ontwerp, staat een flexibele toepassing van die bepaling in de weg.

Daarom wordt voorgesteld artikel 2, eerste lid, 3°, te redigeren als volgt :

"3° op de betrekkingen die, in de in artikel 1 bedoelde overheidsdiensten, aan een bijzondere regeling van tijdelijke aanwijzing onderworpen zijn".

.../...

Artikel 3

1. Er kan worden getwijfeld aan de precieze draagwijdte van de woorden "of gelijkwaardige graad".

Naar het zeggen van de gemachtigde van de regering zouden die woorden uitsluitend betrekking hebben op de overgangssituatie van de huidige titularissen van een graad van de rangen 16 en 17.

Het ligt, steeds volgens de gemachtigde van de regering, in de bedoeling om de verwijzing naar de "gelijkwaardige graad" in artikel 3 van het ontwerp te schrappen en om de rechtstoestand van de betrokken ambtenaren in het raam van de overgangsbepalingen te regelen met inachtneming van artikel 22 van het koninklijk besluit van 26 september 1994 tot bepaling van de algemene principes van het administratief en geldelijk statuut van de rijksambtenaren die van toepassing zijn op het personeel van de diensten van de Gemeenschaps- en Gewestregeringen en van de Colleges van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie en van de Franse Gemeenschapscommissie, alsook op de publiekrechtelijke rechtspersonen die ervan afhangen, hierna "APKB" genoemd (1).

(1) Volgens artikel 22 APKB houdt het mandaat de mogelijkheid in om een ambtenaar van niveau 1 voor een beperkte tijd, die de duur van zes jaar niet mag overschrijden, aan te wijzen in een vacante betrekking van een graad van hogere rang.

2. Teneinde geen onzekerheid te laten bestaan omtrent de overeenstemming van artikel 3 met artikel 22 van het APKB, wordt erin beter gepreciseerd dat, wat het mandaat in de rijksbesturen betreft, ervoor slechts ambtenaren van niveau 1 in aanmerking komen.

Artikel 4

In de Nederlandse tekst van de tweede zin van artikel 4, § 1, schrijve men : "... valt hij onder de toepassing van de bepalingen van het administratief en geldelijk statuut die met deze graad verbonden zijn".

Artikel 5

1. Artikel 5, § 1, van het ontwerp herneemt deels de regeling die ten aanzien van de ambtenaren die titularis zijn van een graad van rang 13 of hoger, is vervat in artikel 7 van het koninklijk besluit van 19 november 1998 betreffende de verloven en afwezigheden toegestaan aan de personeelsleden van de rijksbesturen, en wijkt er ten dele van af (bijvoorbeeld op het stuk van de uitsluiting van detachering naar een ministerieel kabinet).

Een dergelijke handelwijze kan er twijfel over doen bestaan of, en in welke mate, op de in artikel 5, § 1, bedoelde ambtenaren een bepaling in de zin van artikel 7, tweede lid, van het voormelde koninklijk besluit van 19 november 1998 van toepassing is.

.../...

2. Uit artikel 5, § 1, van het ontwerp, lijkt te moeten worden afgeleid dat, wil de ambtenaar een beroep doen op een verlof in de zin van die bepaling, hij noodgedwongen eerst uit zijn mandaat ontslag dient te nemen. Vraag is dan ook of een meer redelijke benadering er niet zou in bestaan de ambtenaar toe te laten een dergelijk verlof aan te vragen, met dien verstande dat enkel in geval van een gunstige beslissing van rechtswege een einde zou worden gesteld aan diens mandaat.

3. Artikel 5, § 2, regelt het geval waarin de ambtenaar uit eigen beweging een einde wenst te stellen aan zijn mandaat. Vraag is of de gevolgen van dit vrijwillig ontslag voldoende duidelijk zijn geregeld ten aanzien van de diverse categorieën van ambtenaren.

Te denken valt daarbij in het bijzonder aan de ambtenaar die voorheen bekleed was met een graad van rang 15 en waarvan de vroegere betrekking nog vacant is.

Ook ten aanzien van de ambtenaar die bekleed was met een graad van rang 15, waarvan de vroegere betrekking niet meer vacant is, en ten aanzien van de ambtenaren die als huidig titularis van een rang 16 of 17 een bijzonder regime kunnen genieten, kan onduidelijkheid rijzen omtrent de gevolgen van de toepassing van artikel 5, § 2, van het ontwerp.

.../...

Artikel 7

1. De procedure van vaststelling van de opdrachtbrief doet een aantal vragen rijzen. Zo is niet duidelijk welk orgaan uiteindelijk bevoegd is om de definitieve opdrachtbrief vast te stellen.

Blijkbaar is de procedure tot vaststelling van de opdrachtbrief op een dergelijke wijze geregeld dat er naar een consensus wordt gestreefd tussen alle betrokkenen, zijnde de ambtenaar in kwestie, de bevoegde minister en de secretaris-generaal of de leidende ambtenaar. Vraag blijft dan of er toch niet moet worden geëxpliciteerd wie de opdrachtbrief zal vaststellen indien geen consensus daaromtrent wordt bereikt.

Het is evenmin duidelijk op welk ogenblik de opdrachtbrief dient te worden opgesteld. Luidens artikel 7, § 1, eerste lid, van het ontwerp moet zulks "bij elke aanwijzing" gebeuren. Die woorden laten evenwel niet toe om met de nodige rechtszekerheid uit te maken of de redactie van de opdrachtbrief bijgevolg voor, tegelijk met of na de aanwijzing van de ambtenaar moet gebeuren.

2. In de Nederlandse tekst van artikel 7, § 2, tweede lid, moet worden geschreven "... die worden aangewezen om een in afdeling 3 vermelde betrekking ...".

3. Luidens artikel 7, § 3, kan de opdrachtbrief in de loop van het mandaat worden aangepast.

.../...

Er zou moeten worden verduidelijkt wie het initiatief tot de aanpassing kan nemen, overeenkomstig welke procedure dit dient te gebeuren en, in voorkomend geval, om welke reden tot de aanpassing kan worden overgegaan.

Artikel 8

1. In artikel 8, § 1, vierde lid, en § 3, derde lid, wordt gerefereerd aan de hernieuwing van het mandaat. In dat verband moet worden gewezen op de opmerking die in dit advies bij artikel 18 van het ontwerp wordt gemaakt.

2. In artikel 8 van het ontwerp wordt, zoals trouwens in artikel 9, uitgegaan van een termijn van twintig werkdagen om een kandidatuur in te dienen. In de artikelen 10 en 37 van het ontwerp daarentegen wordt een termijn van tien werkdagen vermeld. Tenzij er een reden voor dat onderscheid zou bestaan, zou de desbetreffende termijnregeling best meer eenvormig worden gemaakt. Daarbij dient de regering er zich over te beraden welke van de betrokken termijnen de meest geschikte is en of, bijvoorbeeld, een termijn van tien werkdagen niet te kort is om echt werkbaar te zijn in de praktijk.

3. Artikel 8, § 2, bepaalt welke ambtenaren in aanmerking komen om bij mandaat te worden aangewezen.

.../...

Met toepassing van artikel 59 van het ontwerp zou artikel 8, § 2, vanaf 1 januari 2002 worden vervangen door een nieuwe bepaling, welke erop zal neerkomen dat de betrokken ambtenaren houder moeten zijn van een directiebrevet.

Het aldus gehanteerde procédé van wetgevings-techniek is niet bevorderlijk voor de duidelijkheid en bijgevolg evenmin voor de rechtszekerheid.

Het beoogde doel zou op een meer overzichtelijke wijze kunnen worden bereikt door artikel 8, § 2, te redigeren als volgt :

"§ 2. Kunnen bij mandaat worden aangewezen tot een graad van rang 17, de ambtenaren van rang 17, alsook de ambtenaren die titularis zijn van een graad van de rangen 16 of 15 en die ten minste één jaar graadanciënniteit hebben.

De ambtenaren, bedoeld in het eerste lid, moeten bovendien houder zijn van het directiebrevet, bedoeld in artikel 20".

In aansluiting op dit tekstvoorstel moet artikel 59 dan uit het ontwerp worden weggelaten en dient, in artikel 67 van het ontwerp, de vermelding van artikel 59 te vervallen. In de uitzonderingsbepaling van artikel 67 moet dan wel artikel 8, § 2, tweede lid, worden toegevoegd.

.../...

Artikel 9

1. Dit artikel doet de vraag rijzen of het nieuwe mandaatsysteem niet impliceert dat ook de titularissen van een graad van rang 17 - zijnde de huidige titularissen - moeten worden in staat gesteld om te kandideren voor een mandaat in een betrekking van rang 16.

Volgens de overgangsbepalingen worden de huidige titularissen van rang 17 geacht op datum van de inwerking-treding van het besluit hun eerste mandaat aan te vatten. Het is evenwel niet onmogelijk dat zij, als gevolg van een negatieve evaluatie, hun mandaat verliezen, dat zij er uit eigen beweging een einde aan stellen of dat zij willen veranderen van betrekking. Artikel 9 van het ontwerp ontzegt hun echter in elk van die gevallen de mogelijkheid om te kandideren voor een betrekking van rang 16 (1).

De regering zal moeten nagaan of artikel 9 van het ontwerp op dat punt niet aan een aanvulling toe is.

2. In verband met het bepaalde in artikel 9, § 2, dat moet worden gelezen in samenhang met artikel 60 van het ontwerp, kan een gelijkaardige suggestie worden gedaan als bij artikel 8, § 2 (zie, in overeenkomstige zin, punt 3 van de opmerkingen bij artikel 8, inclusief het tekstvoorstel).

(1) Onverminderd de conclusie die volgt uit de opmerking onder punt 2 bij artikel 9 en welke erop neerkomt dat artikel 60 uit het ontwerp moet worden weggelaten, zou bij het laatstgenoemde artikel een gelijkaardige opmerking kunnen worden gemaakt als die onder punt 1 bij artikel 9.

3. In artikel 9, § 3, derde lid, wordt gerefereerd aan de hernieuwing van het mandaat. In dat verband moet worden gewezen op de opmerking die in dit advies bij artikel 18 van het ontwerp wordt gemaakt.

Artikel 10

In tegenstelling tot wat het geval is in de artikelen 8, § 1, en 9, § 1, van het ontwerp, wordt in artikel 10, derde lid, niet bepaald dat het bericht tevens de overheid moet vermelden waarbij de kandidatuur dient te worden ingediend.

Artikelen 11 en 12

1. De benoemingswijze van leidend ambtenaren en adjunct-leidend ambtenaren kan bij wet zijn vastgelegd. De ontworpen artikelen vermogen in dat geval niet van die wetsbepalingen af te wijken.

In de artikelen 11, derde lid, en 12, derde lid, wordt gerefereerd aan de hernieuwing van het mandaat. In dat verband moet worden gewezen op de opmerking die in dit advies bij artikel 18 van het ontwerp wordt gemaakt.

Artikel 15

1. Volgens de gemachtigde van de regering zou de minister steeds een antwoordnota moeten opstellen.

.../...

Zulks vindt weliswaar bevestiging in artikel 15, tweede lid, doch zou niettemin duidelijker moeten blijken uit het eerste lid van artikel 15 waarin wordt gesteld dat de minister het verslag goedkeurt "of" terugstuurt in een met redenen omklede antwoordnota, wat de indruk zou kunnen wekken dat een antwoordnota enkel vereist is ingeval de minister het verslag niet goedkeurt.

De redactie van artikel 15, eerste lid, wordt derhalve beter op zo een wijze aangepast dat er niet aan kan worden getwijfeld dat steeds een antwoordnota moet worden opgesteld.

2. Op het einde van de Nederlandse tekst van artikel 15, eerste lid, vervange men het woord "opmerking" door het woord "opmerkingen".

Artikel 16

Het is niet duidelijk waarop precies de woorden "gereserveerde beoordeling" in artikel 16, tweede lid, betrekking hebben.

Artikel 17

1. Op het einde van de Nederlandse tekst van artikel 17, eerste lid, schrijve men : "... na de betekening, met een ter post aangetekende brief beroep instellen bij de Hoge raad voor ambtenarenzaken".

.../...

2. In artikel 17, derde lid, wordt de tweede zin, waarin de vermelding wordt voorgeschreven "met welk aantal stemmen voor of tegen de stemming werd behaald", beter geschrapt en wordt, in de plaats daarvan, de eerste zin bij voorkeur aangevuld met de woorden "met vermelding van de uitslag van de stemming".

3. Blijkens artikel 17, vierde lid, geldt, bij het verstrijken van de in dat lid bedoelde termijn van vijftien dagen, "het advies (van de Hoge raad voor ambtenarenzaken) als beslissing". Vraag is of een dergelijk systeem van stilzwijgende goedkeuring door de minister steeds goed werkbaar zal zijn in de praktijk, ermee rekening houdend dat het voorwerp van het beroep uiteenlopende aspecten kan omvatten en het resultaat van het beroep niet noodzakelijk gevolgen zal hebben voor de eindevaluatie.

4. Uit de toelichting die door de gemachtigde van de regering aan de Raad van State, afdeling wetgeving, is verstrekt, valt af te leiden dat aan de tussentijdse evaluatie rechtsgevolgen kunnen zijn verbonden (namelijk wat de directiepremie betreft). Vraag is derhalve of ook met betrekking tot deze tussentijdse evaluatie niet in een interne beroepsprocedure moet worden voorzien.

Artikel 18

Luidens artikel 18 wordt, wanneer de ambtenaar na zijn eindevaluatie een positieve vermelding krijgt, het mandaat waarvoor hij is aangewezen, hernieuwd.

.../...

Deze bepaling lijkt erop neer te komen dat wordt uitgegaan van de automatische hernieuwing van het mandaat.

Zoals de Raad van State, afdeling wetgeving, in het verleden reeds bij herhaling heeft gesteld, is een dergelijke stilzwijgende verlenging niet verenigbaar met artikel 22 van het APKB. Luidens deze laatste bepaling kan een mandaat immers slechts worden verleend "voor een beperkte tijd die de duur van zes jaar niet mag overschrijden". De reden voor die beperking is precies dat na verloop van de maximale termijn van zes jaar een nieuwe beoordeling moet plaatsvinden van de aanspraken van alle gegadigden. Wanneer bovendien de stilzwijgende verlenging van het mandaat erop neerkomt dat andere gegadigden niet de gelegenheid krijgen hun aanspraken te doen gelden, is de ontworpen regeling niet alleen in strijd met de voormelde bepaling van het APKB, maar ook met het gelijkheidsbeginsel.

De regering dient er trouwens mee rekening te houden dat, ingeval wordt afgeweken van artikel 22 van het APKB, zulks gevolgen heeft voor de kwalificatie van die bepaling als algemeen principe in de zin van artikel 87, § 4, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, en de toepasselijkheid ervan op het personeel van, onder meer, de gemeenschappen en de gewesten.

.../...

Artikel 20

In artikel 20, eerste lid, moeten de woorden "bedoeld in de artikelen 8, § 2, en 9, § 2, zoals gewijzigd bij artikelen 59 en 60" worden geschrapt.

De artikelen 59 en 60 waarnaar wordt verwezen, bevatten immers op hun beurt reeds een verwijzing naar artikel 20 van het ontwerp, zodat een vermelding ervan geen zin heeft.

Artikel 21

Artikel 21, eerste lid, draagt het aan de bevoegde minister op het programma vast te stellen van de drie modules waaruit de in artikel 20 van het ontwerp bedoelde opleiding bestaat.

Aangenomen wordt dat de Koning de uitoefening van een gedeelte van de verordnungsbevoegdheid kan overdragen aan zijn ministers, voor zover evenwel die overdracht van bevoegdheid betrekking heeft op bijkomstige of aanvullende maatregelen die nodig zijn voor de uitvoering of de toepassing van een regeling die Hij zelf heeft vastgesteld (1).

(1) CEREXHE, G., Les ministres disposent-ils d'un pouvoir réglementaire ?, A.P.T., 1984, 177-192, en de door deze auteur aangehaalde rechtspraak en rechtsleer; LEROY, M., Les règlements et leurs juges, Brussel, Bruylant, 1987, 83-84; zie ook, meer recent, ALEN, A., Handboek van het Belgisch staatsrecht, Antwerpen, Kluwer Rechtswetenschappen, 1995, 112.

De in artikel 21, eerste lid, vervatte delegatie aan de minister tot wiens bevoegdheid de ambtenarenzaken behoren, beantwoordt niet aan die voorwaarden. Gelet op het belang van het directiebrevet, waarvan het verkrijgen vanaf 2002 noodzakelijk is om in aanmerking te komen voor een mandaat, kan immers het vaststellen van de inhoud van het opleidingsprogramma voor het behalen van dat brevet, niet beschouwd worden als betrekking hebbend op een bijkomstige of aanvullende maatregel.

De daarop betrekking hebbende delegatiebepaling van artikel 21, eerste lid, kan om die reden niet in het ontwerp behouden blijven. In de plaats ervan dienen de essentiële elementen van het opleidingsprogramma door de Koning zelf te worden vastgesteld.

Artikel 22

1. In de inleidende zin vervange men het woord "opleidingsperiode" door het woord "opleiding".

2. Wat het bepaalde in artikel 22, 3°, betreft, dient de verwijzing naar de artikelen 59 en 60 te worden geschrapt, indien wordt ingegaan op de opmerkingen die in dit advies bij de artikelen 8, § 2, en 9, § 2, zijn gemaakt.

Het is trouwens, in het licht van de door de gemachtigde van de regering verstrekte toelichting, de vraag of in artikel 22, 3°, niet kan worden volstaan met een verwijzing naar "de ambtenaren bedoeld in artikel 62, § 2".

.../...

Artikel 24

In de inleidende zin dient tevens de wijzigende wet van 22 juli 1993 te worden vermeld.

Artikel 26

In de Nederlandse tekst van het ontworpen artikel 43 schrijve men : "... en de adjunct-secretarissen ...".

Artikel 27

1. Artikel 59 van het koninklijk besluit van 2 oktober 1937 werd vervangen bij het koninklijk besluit van 31 maart 1995.

2. In zowel de te wijzigen, als de toe te voegen zinsnede, dienen de woorden "is benoemd" te worden weggelaten.

Artikel 28

1. Artikel 60 van het koninklijk besluit van 2 oktober 1937 werd vervangen bij het koninklijk besluit van 31 maart 1995.

.../...

2. In zowel de te wijzigen, als de toe te voegen zinsnede, dienen de woorden "benoemd is" te worden weggelaten. Het woord "indien" moet telkens met een hoofdletter worden geschreven.

Artikel 30

In het te wijzigen artikel 74bis van het koninklijk besluit van 2 oktober 1937, wordt nog gerefereerd aan een periode "van maximum 6 jaar". De regering zal erover moeten oordelen of die periode niet beter wordt afgestemd op de periode "van vijf jaar", vermeld in artikel 3 van het ontwerp.

Artikel 31

1. In vergelijking met het bestaande artikel 83, eerste lid, van het koninklijk besluit van 2 oktober 1937, wordt in het ontworpen artikel 83, eerste lid, niet meer verwezen naar "de beroepen bedoeld in artikel 60 (van het koninklijk besluit van 2 oktober 1937)".

Teneinde evenwel elke verwarring omtrent de precieze beroepsmogelijkheden bij de directieraad te vermijden, zou het volgens de gemachtigde van de regering wel degelijk de bedoeling zijn de verwijzing naar het voormelde artikel 60 te behouden in het nieuwe artikel 83, eerste lid. De tekst van die bepaling zal, gelet op de gegeven verduidelijking, in die zin moeten worden aangevuld.

.../...

2. Het ontworpen artikel 83, eerste lid, van het koninklijk besluit van 2 oktober 1937, heeft tot gevolg dat de raad van beroep voor opperamptenaren, vermeld in het tweede lid van hetzelfde artikel, bevoegd wordt voor de beroepen tegen evaluaties.

Overeenkomstig artikel 17 van het ontwerp kan de ambtenaar die niet kan instemmen met de hem toegekende eindevaluatie, beroep instellen bij de Hoge raad voor ambtenarenzaken.

Naar het zeggen van de gemachtigde van de regering is het niet de bedoeling om gelijktijdig twee organen bevoegd te maken om kennis te nemen van beroepen inzake evaluaties. Derhalve kan worden overwogen om ook het tweede lid van artikel 83 van het koninklijk besluit van 2 oktober 1937 te wijzigen, teneinde de bevoegdheid inzake evaluaties aan de raad van beroep voor opperamptenaren te ontfeggen.

Artikel 32

Wat het weglaten van de verwijzing naar "de beroepen bedoeld in artikel 60" betreft, mag worden verwezen naar de opmerking 1 bij artikel 31 van het ontwerp.

Artikel 34

In de Nederlandse tekst moet het ontworpen artikel 7 van het koninklijk besluit van 7 augustus 1939 aangevuld worden met de woorden "zijn opgenomen".

.../...

Artikel 35

Terwille van de duidelijkheid passe men de redactie van de inleidende zin van artikel 35, 2°, van het ontwerp aan als volgt :

"2° een derde lid wordt toegevoegd, luidend als volgt : (...)".

Artikel 36

1. Het verdient vanuit wetgevingstechnisch oogpunt geen aanbeveling dat het toepassingsgebied van bepalingen uitsluitend af te leiden valt uit het opschrift van het hoofdstuk dat, of de afdeling die, de desbetreffende bepalingen in een normatieve tekst invoegt.

In het ontworpen artikel 17bis van het koninklijk besluit van 7 augustus 1939 (artikel 36, 2°, van het ontwerp), wordt bijgevolg beter uitdrukkelijk bepaald dat de evaluatie wordt beoogd van de ambtenaren die titularis zijn van een graad van rang 15 of die een betrekking bekleden die met rang 15 overeenkomt (1).

(1) Zie trouwens ook het bestaande artikel 18 van het koninklijk besluit van 7 augustus 1939.

2. Bij het ontworpen artikel 17ter, § 1, rijst de vraag of steeds de daarin bedoelde ambtenaren van een hogere rang voorhanden zullen zijn.

Artikel 37

1. In de inleidende zin moet de datum van het wijzigende besluit van 2 juni 1998 worden vermeld.

2. Op het einde van het ontworpen artikel 20ter, § 1, eerste lid, van het koninklijk besluit van 7 augustus 1939, wordt melding gemaakt van "een beschrijving van de functies die met het te begeven ambt verbonden zijn" (Fr. : "une description des fonctions afférentes à l'emploi à conférer").

Aangezien met het woord "functies" blijkbaar niet verwezen wordt naar de uitoefening in abstracto van wat in het Nederlands "een ambt" en in het Frans "une fonction" in de juridische betekenis heet, maar veeleer naar de concrete omstandigheden waaronder een welbepaald leidinggevend ambt of betrekking wordt uitgeoefend, lijkt het aangewezen het woord "functies" te vervangen door het woord "taken".

Daarenboven wordt in de Nederlandse tekst beter geschreven "een beschrijving van de taken die betrekking hebben op het te begeven ambt".

.../...

3. Uit het ontworpen artikel 20ter, § 2, tweede lid, kan, wanneer dat lid wordt gelezen in samenhang met het ontworpen artikel 20quater, eerste lid, slechts op indirecte wijze worden afgeleid dat de directieraad een rangschikking moet opmaken van de maximum vijf door hem voorgestelde kandidaten. Zulk een rangschikking lijkt onder meer noodzakelijk te zijn, doordat wordt gerefereerd aan een "eenparig voorstel" van de directieraad, waardoor niets anders kan worden bedoeld dan dat de directieraad met algemeenheid van stemmen één kandidaat als eerste voorstelt.

Terwille van de duidelijkheid wordt dan ook voorgesteld om het ontworpen artikel 20ter, § 2, tweede lid, aan te vullen met de volgende zin :

"De directieraad rangschikt deze kandidaten volgens hun kwaliteiten inzake het beheer van de overheidsdiensten".

4.1. Blijkens het ontworpen artikel 20quater, eerste lid, van het koninklijk besluit van 7 augustus 1939 dient de minister zijn voorstel met bijzondere redenen te omkleden indien hij meent niet te kunnen instemmen met het eenparig voorstel van de directieraad en indien hij een andere van de vijf kandidaten voordraagt.

Het spreekt voor zich dat een dergelijke bepaling geen afbreuk kan doen aan de voorschriften van de wet van 29 juli 1991 betreffende de uitdrukkelijke motivering van de bestuurshandelingen, wat inhoudt dat de benoemende overheid elk benoemingsbesluit van een afdoende uitdrukkelijke

.../...

motivering zal moeten voorzien, ermee rekening houdend dat de voormelde wet van 29 juli 1991 toepasselijk is op alle eenzijdige overheidshandelingen met een individuele strekking. Een dergelijke motivering zal, met toepassing van de wet, bijvoorbeeld ook zijn vereist ingeval de benoeming gebeurt na een op niet eenparige wijze gedaan voorstel van de directieraad.

4.2. Indien aan de vermelding van de verplichting tot motivering van het voorstel van de minister de bedoeling ten grondslag ligt tot uitdrukking te brengen dat deze er zich niet mee zal kunnen vergenoegen te motiveren waarom hij de voorkeur geeft aan de door hem voorgedragen kandidaat, maar dat hij ook dient aan te geven om welke specifieke reden hij de door de directieraad eenparig voorgestelde kandidaat afwijst, zou die bedoeling op een meer expliciete manier moeten worden tot uitdrukking gebracht in de tekst van het ontwerp.

4.3. Rekening houdend met sub 4.1 en 4.2 geformuleerde opmerkingen, wordt, voor zover zulks overeenstemt met de bedoeling van de stellers van het ontwerp, ter overweging gegeven het ontworpen artikel 20quater, eerste lid, te redigeren als volgt :

"Voor de benoeming tot een graad van rang 15 wordt voorrang gegeven aan de kandidaat die door de directieraad als eerste is voorgesteld. Onverminderd de toepassing van de wet van 29 juli 1991 betreffende de uitdrukkelijke motivering van de bestuurshandelingen, moet de minister, indien hij meent niet te kunnen instemmen met de benoeming van de als eerste door de directieraad voorgestelde kandidaat en indien hij een andere van de door de directieraad

.../...

voorgestelde kandidaten voordraagt, met bijzondere redenen aangeven waarom hij van het voorstel van de directieraad afwijkt".

Artikelen 39 en 40

In de inleidende zin moet telkens de datum van het wijzigend besluit van 2 juni 1998 worden vermeld.

Artikel 41

Aangezien artikel 65 van het koninklijk besluit van 7 augustus 1939 volledig werd vervangen door het koninklijk besluit van 31 januari 1977, kan ermee worden volstaan in de inleidende zin van artikel 41 te schrijven :

"Artikel 65 van hetzelfde besluit, vervangen bij het koninklijk besluit van 31 januari 1977, wordt aangevuld met de volgende bepaling : (...)".

Artikel 45

In de inleidende zin van artikel 45 moet worden geschreven "..., vervangen bij het koninklijk besluit van 2 december 1998" en niet "..., vervangen bij het koninklijk besluit van 6 februari 1997".

.../...

Artikel 46

1. Aangezien artikel 19 van het koninklijk besluit van 8 januari 1973 volledig werd vervangen door het koninklijk besluit van 10 april 1995, kan ermee worden volstaan in de inleidende zin van artikel 46 te schrijven :

"Artikel 19 van hetzelfde besluit, vervangen bij het koninklijk besluit van 10 april 1995, wordt vervangen door de volgende bepaling : (...)".

2. De ontworpen wijziging sluit evenmin uit dat er een overlapping kan ontstaan tussen verscheidene beroeps-procedures. In dat verband mag worden verwezen naar de opmerking onder punt 2 bij artikel 31 van het ontwerp.

Artikelen 47 tot 53

De artikelen 28ter, 28quater en 28quinqües, werden in het betrokken koninklijk besluit ingevoegd bij het koninklijk besluit van 2 juni 1998. De datum van dat laatste besluit dient derhalve telkens te worden vermeld in de inleidende zin van de artikelen 47, 48 en 49 van het ontwerp.

Artikel 54

1. Artikel 54 van het ontwerp strekt ertoe artikel 3, § 2, vierde lid, van het koninklijk besluit van 8 augustus 1983 aan te vullen.

.../...

Het is evenwel de vraag of artikel 3 van het voormelde besluit niet op nog andere punten moet worden aangepast aan het feit dat, als gevolg van de ontworpen regeling, in de rangen 16 en 17 niet meer zal worden "benoemd", doch wel "aangesteld". Zo lijken alvast de bepalingen van artikel 3, § 1, en § 2, eerste lid, van het voormelde besluit, te moeten worden gewijzigd om erin ook naar de "aanstelling" te verwijzen.

2. In de inleidende zin van artikel 54 moet het woord "gewijzigd" worden vervangen door het woord "ingevoegd".

Artikel 55

Het in de ontworpen bepaling gebruikte begrip "tijdelijk afwezig" zou verduidelijkt moeten worden.

Artikel 56

De beoogde wijziging bestaat erin dat een paragraaf 4 (en niet een paragraaf 3) wordt toegevoegd aan artikel 109 van het koninklijk besluit van 19 november 1998 betreffende de verloven en afwezigheden toegestaan aan de personeelsleden van de rijksbesturen.

De ontworpen wijziging dient aldus te worden gepreciseerd en gecorrigeerd.

.../...

Artikel 57

De te wijzigen bepaling is wellicht artikel 3, eerste lid, van het koninklijk besluit van 16 juli 1998 betreffende de mobiliteit van het personeel van sommige overheidsdiensten. Dit dient met zoveel woorden in de inleidende zin van artikel 57 van het ontwerp te worden aangegeven.

Artikelen 59 en 60

Bij de bespreking van de artikelen 8 en 9 van het ontwerp, is voorgesteld de artikelen 59 en 60 uit het ontwerp weg te laten. Mocht niet op die suggestie worden ingegaan, dan dient in artikel 60 alleszins de vermelding van rang 17 te worden toegevoegd.

Artikel 61

De regering zal moeten overwegen of op het einde van artikel 61 niet beter wordt geschreven "... die van toepassing waren voor die datum". De woorden "... die van toepassing waren op het ogenblik waarop deze procedures werden aangevat" houden immers geen rekening met eventuele wijzigingen die zouden kunnen worden doorgevoerd tussen het ogenblik waarop de betrokken procedures zijn aangevat en de datum van inwerkingtreding van de ontworpen regeling.

.../...

Artikel 62

1. In de Nederlandse tekst van artikel 62, § 1, tweede lid, schijve men : "De in artikel 61 bedoelde ambtenaren ...".

2. De in paragraaf 2 bedoelde vrijstelling geldt ook van een "nieuw mandaat". De vraag rijst op welke verantwoording een dergelijke uitzondering kan worden gesteund.

Artikel 63

De ontworpen regeling heeft tot gevolg dat de huidige titularissen die, hetzij omdat zij ontslag nemen uit hun mandaat, hetzij omdat artikel 64 van het ontwerp op hen wordt toegepast, niet meer zijn aangewezen in een mandaat, van iedere evaluatie zijn vrijgesteld. Op die wijze wordt, voor een bepaalde categorie van federale ambtenaren, afgeweken van het vereiste inzake evaluatie dat, overeenkomstig het APKB, nochtans een algemeen principe is.

Artikel 66

De bepaling die met artikel 66 van het ontwerp in werking wordt gesteld is die van artikel 12 van het koninklijk besluit van 26 september 1994 houdende hervorming van verscheidene verordeningsbepalingen die toepasselijk zijn op het rijkspersoneel.

.../...

Met toepassing van artikel 33, 1°, van het voormelde besluit, diende de Koning nog een aantal artikelen van dat besluit in werking te stellen, waaronder artikel 12. Er kan bijgevolg worden overwogen om in de aanhef van het voorliggende ontwerp te verwijzen naar artikel 33, 1°, van het koninklijk besluit van 26 september 1994 (en niet "26 november 1994", zoals vermeld in artikel 66 van het ontwerp).

Artikel 67

De redactie van artikel 67 dient te worden aangepast indien wordt ingegaan op de opmerkingen die in dit advies zijn gemaakt bij de artikelen 8, § 2, en 9, § 2, van het ontwerp.

Tevens zou, terwille van de rechtszekerheid, best worden geëxpliciteerd dat het vereiste van een directiebrevet enkel geldt met betrekking tot de procedures die starten op of na 1 januari 2002 en derhalve niet met betrekking tot de procedures die al hangende zijn op de voormelde datum. Naar het zeggen van de gemachtigde van de regering zou zulks immers de bedoeling zijn.

OBSERVATIONS PREALABLES

1.1. Vu le nombre élevé de projets soumis simultanément à son avis dans un délai ne dépassant pas trois jours ou un mois, le Conseil d'Etat, section de législation, se voit contraint de limiter l'examen relatif au présent projet d'arrêté.

Cet examen ne comprend notamment aucun contrôle systématique des aspects légistiques du texte en projet, ni de sa rédaction en français et en néerlandais, pas plus que de la concordance entre ces deux textes.

Néanmoins, le Conseil d'Etat, section de législation, estime devoir attirer l'attention des auteurs du projet sur le fait qu'ils feront bien de revoir le texte du projet sur le plan rédactionnel. Ils pourront ainsi remédier à l'absence de concordance observée dans certaines dispositions du projet entre le texte français et le texte néerlandais.

A titre d'exemples, relevons dès à présent quelques discordances entre le texte français et le texte néerlandais du projet :

- à l'article 15, alinéa 1er, le texte néerlandais emploie, à propos du rapport, le verbe "terugsturen" (littéralement : "renvoyer") tandis que le texte français dispose que le ministre "rejette le rapport". Ces derniers termes n'ont toutefois pas la même portée que le verbe "terugsturen" employé dans le texte néerlandais;

.../...

- à l'article 61, le mot "bevorderingsprocedures" (littéralement : "procédures de promotion") utilisé dans le texte néerlandais ne correspond pas aux mots "les procédures de promotion ou de nomination" apparaissant dans le texte français.

1.2. Il serait également indiqué de recourir à une terminologie plus uniforme dans les textes français et néerlandais de certaines dispositions du projet. Ainsi, les articles 20 et suivants du projet, par exemple, règlent la formation en vue de l'obtention d'un brevet de direction. Dans le texte néerlandais, il est question tantôt de "volgen" tantôt de "deelnemen" et dans le texte français, tantôt de "suivre", tantôt de "participer".

Dans la mesure du possible, il y aurait également lieu de tenir davantage compte de la terminologie des textes que le présent projet entend modifier.

Ainsi, l'article 36, 2°, du projet insère notamment un article 17ter dans l'arrêté royal du 7 août 1939 organisant l'évaluation et la carrière des agents de l'Etat. La nouvelle disposition décrit une procédure qui s'apparente à celle de l'article 16 de l'arrêté précité. Il serait dès lors recommandé que l'article 17ter en projet respecte la terminologie de l'article 16 de cet arrêté. Dans le texte néerlandais de l'article 17ter en projet, cela n'est pas toujours le cas. Ainsi, on écrit dans la disposition en projet "naar behoren" au lieu de "behoorlijk" (article 17ter, § 2, alinéa 1er), "laten horen" au lieu de "doen kennen" (article 17ter, § 2, alinéa 2) et "evaluatiebulletin" au lieu de "evaluatieblad" (article 17ter, § 3, alinéa 2).

.../...

2. Le Conseil d'Etat, section de législation, n'a pas davantage vérifié si les dispositions en projet ne requièrent pas l'adaptation éventuelle d'autres réglementations relatives au statut du personnel. Ainsi, il est possible que, dès lors que les agents ne sont désormais plus "nommés" mais bien "désignés" aux rangs 16 et 17, des dispositions autres que celles mentionnées dans le projet, doivent encore être modifiées. A cet égard, il peut être fait référence à l'observation formulée sous le point 1 relatif à l'article 54 du projet.

EXAMEN DU TEXTE

Préambule

1. L'article 107, alinéa 2, et l'article 37 de la Constitution confèrent au Roi la compétence générale d'organiser les services du pouvoir exécutif fédéral et de fixer le statut des agents fédéraux.

Vu la portée des dispositions soumises pour avis, il est préférable de faire référence à ces dispositions constitutionnelles dans un premier alinéa nouveau, à ajouter dans le préambule.

2. Le deuxième alinéa du préambule du projet, tel qu'il a été soumis pour avis, fait référence à l'article 16, § 4, de la loi de redressement du 31 juillet 1984 qui a trait à la dispense de l'obligation de recueillir l'avis des organes de gestion de certains organismes fédéraux d'intérêt public.

.../...

La disposition légale concernée ne procure toutefois aucun fondement légal aux dispositions en projet. Si, néanmoins, il est jugé opportun d'y faire référence dans le préambule du projet, il sera préférable d'insérer l'alinéa concerné du préambule immédiatement avant la référence à l'avis de l'Inspection des finances.

3. Le troisième alinéa du préambule du projet, tel qu'il a été soumis pour avis, fait référence à l'article 22 de la loi du 22 juillet 1993 portant certaines mesures en matière de fonction publique. L'article concerné doit toutefois encore être mis en vigueur par le Roi en application de l'article 38, § 1er, 1°, de cette loi, ce qui n'a pas encore été fait jusqu'à présent.

Il peut être tiré profit du présent projet pour mettre en vigueur l'article 22 précité de la loi du 22 juillet 1993. Le projet doit être complété à cet effet par une disposition en ce sens. Dans ce cas, le préambule doit également faire référence à l'article 38 précité de la loi du 22 juillet 1993.

4. Le cinquième alinéa du préambule du projet, tel qu'il a été soumis pour avis, doit également, en ce qui concerne les deux articles 26 et 60 de l'arrêté royal du 7 août 1939, faire état de l'arrêté modificatif du 2 juin 1998.

5. Le sixième alinéa du préambule du projet, tel qu'il a été soumis pour avis, doit être complété comme suit :

.../...

"..., notamment l'article 17, remplacé par l'arrêté royal du 2 décembre 1998, l'article 19, remplacé par l'arrêté royal du 10 avril 1995, l'article 28ter, inséré par l'arrêté royal du 2 juin 1998, l'article 28quater, inséré par l'arrêté royal du 2 juin 1998, et l'article 28quinquies, inséré par l'arrêté royal du 2 juin 1998;".

6. Dès lors que le présent projet vise également la modification de l'article 3 de l'arrêté royal du 8 août 1983, il y a lieu d'écrire à la fin du septième alinéa du préambule du projet, tel qu'il a été soumis pour avis :

"..., notamment l'article 3, remplacé par l'arrêté royal du 20 février 1989 et modifié par l'arrêté royal du 4 août 1996, et l'article 4, modifié par les arrêtés royaux des 20 février 1989 et 4 août 1996;".

7. Eu égard à l'observation formulée dans le présent avis quant à l'article 66 du projet, l'alinéa suivant peut être ajouté après l'alinéa du préambule faisant référence à l'arrêté royal du 8 août 1983 :

"Vu l'arrêté royal du 26 septembre 1994 portant réforme de diverses dispositions réglementaires applicables aux agents de l'Etat, notamment l'article 33, 1°;".

8. Les huitième et neuvième alinéas du préambule du projet, tel qu'il a été soumis pour avis, doivent mentionner les dates respectives des arrêtés royaux visés, à savoir les 19 novembre 1998 et 16 juillet 1998, ainsi que leur intitulé

.../...

correct. Compte tenu de ces dates, il y aura lieu de faire tout d'abord référence à l'arrêté relatif à la mobilité et ensuite seulement à l'arrêté relatif aux congés et aux absences.

9. Le Ministre du Budget a marqué son accord avec le projet le 9 juin 1998. Il doit être fait état de cette date dans l'alinéa du préambule prévu à cet effet.

10. Le protocole auquel il est fait référence dans le douzième alinéa du préambule du projet, tel qu'il a été soumis pour avis, est le protocole n° 298 du 15 juin 1998. L'alinéa concerné du préambule doit être complété par la mention de ces éléments.

11. La demande d'avis ayant été introduite en application de l'article 84, alinéa 1er, 1°, des lois coordonnées sur le Conseil d'Etat, l'alinéa du préambule faisant référence à l'avis du Conseil d'Etat devra être remplacé par deux alinéas distincts faisant référence à la demande d'avis à donner par le Conseil d'Etat dans un délai ne dépassant pas un mois.

Article 1er

1. Les institutions visées dans la première phrase de l'article 1er, alinéa 2, sont énumérées à l'article 1er, § 1er, 3°, de la loi du 22 juillet 1993, loi à laquelle

.../...

l'alinéa 1er de l'article 1er du projet fait déjà référence. Cette double référence doit être évitée.

En outre, la question se pose de savoir s'il ne vaudrait pas mieux supprimer du présent projet la référence aux institutions concernées pour l'insérer dans le projet L. 28.238/1, sur lequel le Conseil d'Etat, section de législation, rend également un avis ce jour et qui prévoit les règles particulières à appliquer, par dérogation au présent projet ou en complément de celui-ci, aux institutions concernées.

2. Selon la seconde phrase de l'article 1er, alinéa 2, du projet, les particularités qui rendent difficile, équivoque ou inadéquate l'application des dispositions de l'arrêté aux institutions concernées, sont réglées par le Roi sur la proposition du ministre qui a la Fonction publique dans ses attributions.

Le texte ne fait pas apparaître clairement quelles sont les "particularités" visées, ni en quoi consiste précisément la réglementation de celles-ci.

Il n'est pas davantage explicite quant à la question de savoir si la compétence que le Roi vise manifestement à s'attribuer a un caractère réglementaire ou non.

Dans la première hypothèse, le projet soulève un problème de fondement légal, dans la mesure où le Roi entend intervenir de façon réglementaire à l'égard des institutions visées, sans y être autorisé par le législateur.

.../...

Dans la seconde hypothèse - celle de l'intervention non réglementaire - la disposition concernée risque d'être en opposition avec les principes d'égalité et de non-discrimination garantis par la Constitution, d'une part, et du principe de légalité, d'autre part. En ce qui concerne ce dernier principe, force est en effet de relever qu'il n'appartient pas à l'autorité de déroger, par la voie d'une décision individuelle, aux règles générales qu'elle a elle-même élaborées.

La seconde phrase de l'article 1er, alinéa 2, doit dès lors disparaître du projet.

3. Compte tenu des observations et suggestions formulées aux points 1 et 2, il est proposé de rédiger l'article 1er du projet comme suit :

"Article 1er. Le présent arrêté est applicable aux emplois relevant des services publics de la Fonction publique administrative fédérale, visés à l'article 1er, § 1er, alinéa 2, 1° et 2°, de la loi du 22 juillet 1993 portant certaines mesures en matière de fonction publique".

Dans le prolongement de cette proposition de texte, il est suggéré dans l'avis L. 28.238/1 de compléter le texte du projet concerné par une disposition qui déclare les dispositions du présent projet L. 28.209/1 applicables aux institutions concernées, sous réserve des modifications qui seront apportées à cette réglementation dans le projet L. 28.238/1.

.../...

Article 2

La référence à "la date d'entrée en vigueur du présent arrêté", dans l'article 2, alinéa 1er, 3°, du projet, empêche une application souple de cette disposition.

Il est dès lors proposé de rédiger l'article 2, alinéa 1er, 3°, comme suit :

"3° aux emplois qui, dans les services publics visés à l'article 1er, sont soumis à un régime particulier de désignation temporaire".

Article 3

1. Des questions peuvent se poser quant à la portée exacte des mots "à un grade ... ou équivalent".

Selon le délégué du gouvernement, ces mots concerneraient exclusivement la situation transitoire des titulaires actuels d'un grade des rangs 16 et 17.

Toujours selon le délégué du gouvernement, l'intention est de supprimer à l'article 3 du projet la référence au "grade équivalent" et de régler le statut des agents concernés dans le cadre des dispositions transitoires, dans le respect de l'article 22 de l'arrêté royal du 26 septembre 1994 fixant les principes généraux du statut administratif et pécuniaire des agents de l'Etat applicables au personnel des services des Gouvernements de Communauté et de Région et des Collèges de la Commission communautaire commune et de la Commission communautaire française ainsi qu'aux personnes

.../...

morales de droit public qui en dépendent, dénommé ci-après "ARPG" (1).

2. Afin de ne laisser subsister aucune insécurité quant à la conformité de l'article 3 à l'article 22 de l'ARPG, il est préférable d'y préciser que, en ce qui concerne le mandat dans les administrations de l'Etat, seuls les agents de niveau 1 entrent en ligne de compte.

Article 4

Dans le texte néerlandais de la seconde phrase de l'article 4, § 1er, il convient d'écrire : "... valt hij onder de toepassing van de bepalingen van het administratief en geldelijk statuut die met deze graad verbonden zijn".

(1) Selon l'article 22 de l'ARPG, le mandat implique la possibilité de désigner un agent de niveau 1, pour une durée limitée qui ne peut excéder six ans, dans un emploi vacant d'un grade de rang supérieur.

Article 5

1. L'article 5, § 1er, du projet reproduit partiellement les dispositions que l'article 7 de l'arrêté royal du 19 novembre 1998 relatif aux congés et aux absences accordés aux membres du personnel des administrations de l'Etat énonce à l'égard des agents titulaires d'un grade du rang 13 ou d'un rang supérieur et y déroge en partie (par exemple en ce qui concerne l'exclusion du détachement dans un cabinet ministériel).

Pareil procédé peut susciter des doutes quant à la question de savoir si, et dans quelle mesure, une disposition au sens de l'article 7, alinéa 2, de l'arrêté royal précité du 19 novembre 1998 est applicable aux agents visés à l'article 5, § 1er.

2. Il semble devoir être inféré de l'article 5, § 1er, du projet que, si l'agent souhaite solliciter un congé au sens de cette disposition, il devra préalablement démissionner de son mandat. La question est dès lors de savoir si une approche plus raisonnable ne consisterait pas à autoriser l'agent à demander pareil congé, étant entendu que son mandat ne prendrait fin d'office qu'en cas de décision favorable.

3. L'article 5, § 2, règle le cas où un agent désire mettre fin à son mandat de sa propre initiative. La question est de savoir si les effets de cette démission volontaire sont réglés d'une manière suffisamment claire en ce qui concerne les diverses catégories d'agents.

.../...

A cet égard, le Conseil pense en particulier à l'agent qui était auparavant revêtu d'un grade du rang 15 et dont l'emploi précédent est encore vacant.

On n'aperçoit pas clairement non plus les effets de l'application de l'article 5, § 2, du projet en ce qui concerne l'agent qui était revêtu d'un grade du rang 15, dont l'emploi précédent n'est plus vacant, et les agents qui peuvent bénéficier d'un régime particulier en tant que titulaires actuels d'un rang 16 ou 17.

Article 7

1. La procédure d'établissement de la lettre de mission soulève un certain nombre de questions. Ainsi, le texte ne fait pas apparaître clairement quel est l'organe qui au bout du compte est compétent pour établir la lettre de mission définitive.

Apparemment, la procédure d'établissement de cette lettre est réglée de façon telle qu'elle poursuit un consensus entre tous les intéressés, à savoir l'agent en question, le ministre compétent et le secrétaire général ou le fonctionnaire dirigeant. La question demeure alors de savoir si, néanmoins, il n'y a pas lieu de préciser qui établira la lettre de mission en cas d'absence de consensus.

Le texte ne fait pas davantage apparaître clairement à quel moment la lettre de mission doit être établie. Selon l'article 7, § 1er, alinéa 1er, du projet, elle doit l'être "lors de chaque désignation". Ces mots ne permettent toutefois pas d'établir avec la sécurité juridique néces-

.../...

saire si la rédaction de la lettre de mission doit par conséquent intervenir avant ou après la désignation de l'agent ou en même temps que celle-ci.

2. Dans le texte néerlandais de l'article 7, § 2, alinéa 2, il convient d'écrire "... die worden aangewezen om een in afdeling 3 vermelde betrekking ...".

3. Selon l'article 7, § 3, la lettre de mission peut être adaptée au cours du mandat.

Il devrait être précisé qui peut prendre l'initiative de l'adaptation, suivant quelle procédure cette dernière doit intervenir et, le cas échéant, pour quel motif il peut y être procédé.

Article 8

1. A l'article 8, § 1er, alinéa 4, et § 3, alinéa 3, il est fait référence au renouvellement du mandat. A cet égard, il convient de renvoyer à l'observation formulée dans cet avis à l'égard de l'article 18 du projet.

2. L'article 8 du projet, tout comme d'ailleurs l'article 9, prévoit un délai de vingt jours ouvrables pour introduire une candidature. Les articles 10 et 37 du projet font par contre état d'un délai de dix jours ouvrables. A moins qu'il n'existe un motif justifiant cette distinction, il serait préférable d'uniformiser davantage les délais

.../...

concernés. A cet égard, le gouvernement doit s'interroger sur la question de savoir lequel des délais est le plus approprié et si, par exemple, un délai de dix jours ouvrables n'est pas trop court pour être vraiment applicable dans la pratique.

3. L'article 8, § 2, prévoit quels sont les agents qui entrent en ligne de compte pour être désignés par mandat.

En application de l'article 59 du projet, l'article 8, § 2, serait remplacé à compter du 1er janvier 2002 par une nouvelle disposition aux termes de laquelle les agents concernés devront être titulaires d'un brevet de direction.

Le procédé légistique ainsi employé ne favorise pas la clarté ni, par conséquent, la sécurité juridique.

Le but visé pourrait être atteint de façon plus claire si l'article 8, § 2, était rédigé comme suit :

"§ 2. Peuvent être désignés par mandat à un grade du rang 17, les agents du rang 17 ainsi que les agents titulaires d'un grade des rangs 16 ou 15 qui justifient d'au moins un an d'ancienneté de grade.

Les agents visés à l'alinéa 1er doivent en outre être titulaires du brevet de direction visé à l'article 20".

Dans le prolongement de la proposition de texte, l'article 59 doit alors disparaître du projet et sa mention doit être supprimée à l'article 67 du projet. L'article 8,

.../...

§ 2, alinéa 2, devra toutefois être ajouté aux exceptions prévues à l'article 67.

Article 9

1. Cet article soulève la question de savoir si le nouveau système de mandat n'implique pas que les titulaires - actuels - d'un grade du rang 17 doivent également avoir la possibilité de briguer un mandat dans un emploi du rang 16.

Selon les dispositions transitoires, les titulaires actuels du rang 17 sont censés entamer leur premier mandat à la date d'entrée en vigueur de l'arrêté. Il n'est toutefois pas impossible qu'ils perdent leur mandat à la suite d'une évaluation négative, qu'ils y mettent un terme de leur propre initiative ou qu'ils veuillent changer d'emploi. L'article 9 du projet les prive toutefois dans chacun de ces cas de la possibilité de se porter candidat à un emploi du rang 16 (1).

(1) Sans préjudice de la conclusion résultant de l'observation formulée au point 2 relatif à l'article 9, laquelle implique que l'article 60 doit être supprimé du projet, ce dernier article pourrait faire l'objet d'une observation analogue à celle du point 1 relatif à l'article 9.

Le gouvernement devra vérifier si l'article 9 du projet ne doit pas être complété sur ce point.

2. Les dispositions de l'article 9, § 2, qui doivent être lues en combinaison avec l'article 60 du projet, appellent une suggestion analogue à celle formulée quant à l'article 8, § 2 (voir, dans un sens analogue, le point 3 des observations relatives à l'article 8, y compris la proposition de texte).

3. L'article 9, § 3, alinéa 3, fait référence au renouvellement du mandat. A cet égard, il convient de se reporter à l'observation formulée dans le présent avis à propos de l'article 18 du projet.

Article 10

A la différence des articles 8, § 1er, et 9, § 1er, du projet, l'article 10, alinéa 3, ne dispose pas que l'avis doit également faire mention de l'autorité auprès de laquelle la candidature doit être introduite.

Articles 11 et 12

1. Il est possible que le mode de désignation du fonctionnaire dirigeant et du fonctionnaire dirigeant adjoint ait été fixé par la loi. Dans ce cas, les articles en projet ne permettent pas de déroger à ces dispositions légales.

.../...

2. Les articles 11, alinéa 3, et 12, alinéa 3, font allusion au renouvellement du mandat. A ce propos, il convient de renvoyer à l'observation formulée dans le présent avis au sujet de l'article 18 du projet.

Article 15

1. Selon le délégué du gouvernement, le ministre devrait toujours rédiger une note de réponse.

L'article 15, alinéa 2, confirme certes cette affirmation, mais il conviendrait cependant de clarifier ce point à l'alinéa 1er de l'article 15, qui dispose que le ministre approuve "ou" rejette le rapport par une note de réponse motivée, ce qui pourrait laisser supposer qu'une note de réponse n'est requise que lorsque le ministre n'approuve pas le rapport.

Par conséquent, il serait préférable que l'article 15, alinéa 1er, soit adapté de manière à ce qu'il soit évident que la rédaction d'une note de réponse est toujours requise.

2. A la fin du texte néerlandais de l'article 15, alinéa 1er, on remplacera le mot "opmerking" par "opmerkingen".

.../...

Article 16

On n'aperçoit pas à quoi se rapportent précisément les mots "appréciation réservée" figurant à l'article 16, alinéa 2.

Article 17

1. A la fin du texte néerlandais de l'article 17, alinéa 1er, on écrira : "... na de betekening, met een ter post aangetekende brief beroep instellen bij de Hoge raad voor ambtenarenzaken".

2. Il serait préférable de supprimer la deuxième phrase de l'article 17, alinéa 3, qui prescrit de mentionner "par quel nombre de voix, pour ou contre, le vote a été acquis" et, en lieu et place de celle-ci, de compléter la première phrase par la mention "en indiquant le résultat du vote".

3. Selon l'article 17, alinéa 4, "l'avis (du Conseil supérieur de la fonction publique) vaut décision" à l'expiration du délai de quinze jours prévu dans cet alinéa. Se pose la question de savoir si un tel système d'approbation tacite de la part du ministre sera toujours applicable dans la pratique, étant donné que le recours peut porter sur divers aspects et que l'issue du recours n'aura pas nécessairement de conséquences sur l'évaluation finale.

.../...

4. Il ressort des explications fournies au Conseil d'Etat, section de législation, par le délégué du gouvernement que l'évaluation intermédiaire peut avoir des conséquences juridiques (notamment en ce qui concerne la prime de direction). Se pose donc la question de savoir si une procédure de recours interne ne doit pas être prévue également en ce qui concerne cette évaluation intermédiaire.

Article 18

L'article 18 dispose que lorsque l'agent obtient une mention positive au terme de son évaluation finale, le mandat pour lequel il a été désigné est renouvelé.

Il semble que cette disposition revient à postuler que le mandat est renouvelé automatiquement.

Ainsi que le Conseil d'Etat, section de législation, l'a déjà observé à maintes reprises, une prolongation tacite de cette nature ne se concilie pas avec l'article 22 de l'ARPG. Cette disposition prévoit en effet qu'un mandat ne peut être accordé que "pour une durée limitée qui ne peut excéder six ans". Cette limitation se justifie précisément par le fait qu'une nouvelle évaluation des titres de tous les candidats doit avoir lieu au terme du délai maximal de six ans. Par ailleurs, si la prolongation tacite du mandat revient à priver d'autres candidats de l'occasion de faire valoir leurs titres, la réglementation en projet n'est pas seulement en contradiction avec la disposition susvisée de l'ARPG, mais également avec le principe d'égalité.

.../...

De plus, le gouvernement doit également tenir compte du fait qu'en dérogeant à l'article 22 de l'ARPG on influe sur la qualification de cette disposition comme principe général au sens de l'article 87, § 4, de la loi spéciale du 8 août 1980 de réformes institutionnelles, ainsi que sur son applicabilité au personnel relevant notamment des communautés et des régions.

Article 20

A l'article 20, alinéa 1er, il convient de supprimer les mots "visé aux articles 8, § 2, et 9, § 2, tels que modifiés par les articles 59 et 60".

En effet, ces articles 59 et 60 comprennent déjà une référence à l'article 20 du projet, de sorte qu'il est inutile d'en faire mention.

Article 21

L'article 21, alinéa 1er, charge le ministre compétent de fixer le programme des trois modules composant la formation visée à l'article 20 du projet.

Il est admis que le Roi peut confier l'exercice d'une partie du pouvoir réglementaire à Ses ministres, pour autant toutefois que cette délégation de pouvoir se rapporte à des mesures accessoires ou complémentaires nécessaires à

.../...

l'exécution ou à l'application d'une réglementation qu'Il a Lui-même fixée (1).

La délégation que l'article 21, alinéa 1er, confère au ministre qui a la Fonction publique dans ses attributions ne remplit pas ces conditions. En effet, compte tenu de l'importance du brevet de direction, dont l'obtention sera indispensable à partir de 2002 pour prétendre à un mandat, on ne peut considérer que la fixation du contenu du programme de formation relatif à l'obtention de ce brevet constitue une mesure accessoire ou complémentaire.

La délégation y afférente, prévue à l'article 21, alinéa 1er, ne peut donc être maintenue dans le projet. En remplacement de celle-ci, les éléments essentiels du programme de formation doivent être fixés par le Roi Lui-même.

Article 22

1. Dans la phrase introductive, il convient de remplacer les mots "période de formation" par le mot "formation".

(1) CEREXHE G., Les ministres disposent-ils d'un pouvoir réglementaire ?, A.P.T., 1984, 177-192, ainsi que la jurisprudence et la doctrine citées par l'auteur; LEROY, M., Les règlements et leurs juges, Bruxelles, Bruylant, 1987, 83-84; voir aussi, plus récemment, ALEN, A., Handboek van het Belgisch staatsrecht, Anvers, Kluwer Rechtswetenschappen, 1995, 112.

2. A l'article 22, 3°, il conviendra de supprimer la référence aux articles 59 et 60 si les observations formulées dans le présent avis au sujet des articles 8, § 2, et 9, § 2, sont retenues.

A la lumière des explications fournies par le délégué du gouvernement, se pose d'ailleurs la question de savoir si, à l'article 22, 3°, il ne suffirait pas de mentionner "les agents visés à l'article 62, § 2".

Article 24

Dans la phrase liminaire, il convient également de faire mention de la loi modificative du 22 juillet 1993.

Article 26

Dans le texte néerlandais de l'article 43 en projet, on écrira : "... en de adjunct-secretarissen ...".

Article 27

1. L'article 59 de l'arrêté royal du 2 octobre 1937 a été remplacé par l'arrêté royal du 31 mars 1995.

.../...

2. Il y a lieu de rédiger cet article comme suit :

"A l'article 59 ..., les mots «à un grade des rangs 10 à 14» sont remplacés par les mots «à un grade des rangs 10 à 15»".

Article 28

1. L'article 60 de l'arrêté royal du 2 octobre 1937 a été remplacé par l'arrêté royal du 31 mars 1995.

2. Il y a lieu de rédiger cet article comme suit :

"A l'article 60 ..., les mots «à un grade des rangs 10 à 14» sont remplacés par les mots «à un grade des rangs 10 à 15»".

Article 30

L'article 74bis de l'arrêté royal du 2 octobre 1937 à modifier prévoit encore une période "maximale de six ans". Il appartiendra au gouvernement d'apprécier l'opportunité de faire concorder cette période avec la période "de cinq ans" mentionnée à l'article 3 du projet.

.../...

Article 31

1. A la différence de l'article 83, alinéa 1er, de l'arrêté royal du 2 octobre 1937 existant, l'article 83, alinéa 1er, en projet ne se réfère plus aux "recours visés à l'article 60 (de l'arrêté royal du 2 octobre 1937)".

Cependant, le délégué du gouvernement a indiqué que l'intention était bien de maintenir la référence à l'article 60 précité dans le nouvel article 83, alinéa 1er, afin d'éviter toute confusion en ce qui concerne les possibilités exactes de recours devant le conseil de direction. Eu égard à cette précision, il faudra compléter en conséquence le texte de la disposition en projet.

2. L'article 83, alinéa 1er, de l'arrêté royal du 2 octobre 1937 en projet implique que la chambre de recours des fonctionnaires généraux mentionnée à l'alinéa 2 du même article, connaîtra dorénavant des recours contre les évaluations.

L'article 17 du projet dispose que l'agent qui ne peut marquer son accord sur l'évaluation finale qui lui est notifiée peut introduire un recours auprès du conseil supérieur de la fonction publique.

Aux dires du délégué du gouvernement, l'intention des auteurs du projet n'est pas d'attribuer simultanément à deux organes la compétence de connaître des recours concernant l'évaluation. Par conséquent, il peut être envisagé de modifier également l'alinéa 2 de l'article 83 de l'arrêté

.../...

royal du 2 octobre 1937, afin de retirer à la chambre de recours des fonctionnaires généraux sa compétence en matière d'évaluation.

Article 32

En ce qui concerne l'omission du renvoi aux "recours visés à l'article 60", on se reportera à l'observation 1 relative à l'article 31 du projet.

Article 34

Il convient d'ajouter les mots "zijn opgenomen" in fine du texte néerlandais de l'article 7 de l'arrêté royal du 7 août 1939 en projet.

Article 35

Par souci de clarté, il convient de rédiger la phrase liminaire de l'article 35, 2°, du projet de la manière suivante :

"2° un alinéa 3, rédigé comme suit, est ajouté : (...)".

Article 36

1. D'un point de vue légistique, il n'est pas recommandé que le champ d'application de dispositions se déduise exclusivement de l'intitulé du chapitre ou de la section insérant les dispositions concernées dans un texte normatif.

.../...

Dès lors, il serait préférable que l'article 17bis de l'arrêté royal du 7 août 1939 en projet (article 36, 2°, du projet) dispose expressément qu'il a trait à l'évaluation des agents titulaires d'un grade du rang 15 ou qui occupent un emploi correspondant au rang 15 (1).

2. Au sujet de l'article 17ter, § 1er, en projet, se pose la question de savoir s'il y aura toujours "deux agents d'un rang plus élevé".

Article 37

1. La phrase liminaire doit mentionner la date de l'arrêté modificatif du 2 juin 1998.

2. A la fin de l'article 20ter, § 1er, alinéa 1er, de l'arrêté royal du 7 août 1939 en projet, il est question d'"une description des fonctions afférentes à l'emploi à conférer" (Nl. : "een beschrijving van de functies die met het te begeven ambt verbonden zijn").

Dès lors que le terme "fonctions" ne se réfère manifestement pas à l'exercice in abstracto de ce qui se qualifie de "fonction" en français, au sens juridique, et de "ambt" en néerlandais mais plutôt aux circonstances

(1) Voir par ailleurs aussi l'actuel article 18 de l'arrêté royal du 7 août 1939.

concrètes dans lesquelles s'exerce une fonction dirigeante ou un emploi de direction déterminé, il semble indiqué de remplacer le mot "fonctions" par le mot "tâches".

Dans le texte néerlandais, il serait préférable, par ailleurs, d'écrire : "een beschrijving van de taken die betrekking hebben op het te begeven ambt.".

3. Il ne se déduit que de manière indirecte de la lecture conjointe de l'article 20ter, § 2, alinéa 2, en projet, et de l'article 20quater, alinéa 1er, en projet, que le conseil de direction doit établir un classement comprenant au maximum les cinq candidats qu'il propose. Il semble qu'un classement de ce type soit nécessaire dès lors, notamment, qu'il est fait mention d'une "proposition unanime" du conseil de direction, ceci pouvant uniquement signifier que le conseil de direction propose, à l'unanimité des voix, un seul candidat en première position.

Par souci de clarté, il est dès lors proposé de compléter l'article 20ter, § 2, alinéa 2, en projet, par la phrase suivante :

"Le conseil de direction classe les candidats selon leurs aptitudes en matière de gestion des services publics".

4.1. L'article 20quater, alinéa 1er, de l'arrêté royal du 7 août 1939 en projet, prévoit que la proposition du ministre doit être spécialement motivée s'il estime ne pas pouvoir se rallier à la proposition unanime du conseil de direction et s'il présente un autre des cinq candidats.

.../...

Il va de soi qu'une disposition de cette nature ne peut porter préjudice aux prescriptions de la loi du 29 juillet 1991 relative à la motivation formelle des actes administratifs, ce qui signifie que tout arrêté de nomination pris par l'autorité investie du pouvoir de nomination devra être motivé de manière adéquate et formelle, dès lors que la loi du 29 juillet 1991 précitée est applicable à tous les actes publics unilatéraux de portée individuelle. En application de la loi, une motivation de cette nature s'imposera également, par exemple, au cas où la nomination interviendrait après une proposition non unanime du conseil de direction.

4.2. Si la mention relative à l'obligation de motivation de la proposition du ministre se fonde sur l'intention d'indiquer que celui-ci ne pourra pas se contenter de justifier pourquoi il donne la préférence au candidat qu'il propose, mais devra également indiquer pour quelle raison précise il rejette le candidat proposé à l'unanimité par le conseil de direction, il conviendra d'exprimer cette intention de manière plus explicite dans le texte du projet.

4.3. Compte tenu des observations formulées au 4.1 et au 4.2, il est suggéré de rédiger l'article 20quater, alinéa 1er, en projet, de la manière suivante, pour autant que ceci soit conforme aux intentions des auteurs :

"Pour la nomination à un grade du rang 15, la priorité est donnée au candidat proposé en première position par le conseil de direction. Sans préjudice de l'application de la loi du 29 juillet 1991 relative à la motivation formelle des actes administratifs, si le ministre

.../...

estime ne pas pouvoir se rallier à la nomination du candidat proposé en première position par le conseil de direction et présente un des autres candidats proposés par le conseil de direction, il doit indiquer la motivation spéciale justifiant la dérogation à la proposition formulée par le conseil de direction".

Articles 39 et 40

La phrase liminaire de ces deux articles doit mentionner la date de l'arrêté modificatif du 2 juin 1998.

Article 41

Dès lors que l'article 65 de l'arrêté royal du 7 août 1939 a été entièrement remplacé par l'arrêté royal du 31 janvier 1977, il suffit de rédiger la phrase liminaire de l'article 41 de la manière suivante :

"L'article 65 du même arrêté, remplacé par l'arrêté royal du 31 janvier 1977, est complété par la disposition suivante : (...)".

.../...

Article 45

Dans la phrase liminaire de l'article 45, il convient d'indiquer "..., remplacé par l'arrêté royal du 2 décembre 1998" et pas "..., remplacé par l'arrêté royal du 6 février 1997".

Article 46

1. Dès lors que l'article 19 de l'arrêté royal du 8 janvier 1973 a été entièrement remplacé par l'arrêté royal du 10 avril 1995, il suffit de rédiger la phrase liminaire de l'article 46 de la manière suivante :

"L'article 19 du même arrêté, remplacé par l'arrêté royal du 10 avril 1995, est remplacé par la disposition suivante : (...)".

2. La modification en projet n'exclut pas non plus que plusieurs procédures de recours puissent faire double emploi. A cet égard, il peut être renvoyé au point 2 de l'observation relative à l'article 31 du projet.

Articles 47 à 53

Les articles 28ter, 28quater et 28quinquies ont été insérés dans l'arrêté royal en question par l'arrêté royal du 2 juin 1998. Il y a donc lieu d'indiquer la date de ce

.../...

dernier arrêté dans la phrase liminaire de chacun des articles 47, 48 et 49 du projet.

Article 54

1. L'article 54 du projet vise à compléter l'article 3, § 2, alinéa 4, de l'arrêté royal du 8 août 1983.

Se pose toutefois la question de savoir si l'article 3 de l'arrêté susvisé ne doit pas être adapté sur d'autres points au fait que, en application de la réglementation en projet, on ne "nommera" plus, mais on "désignera" aux rangs 16 et 17. Ainsi, il semble déjà que les dispositions de l'article 3, § 1er et § 2, alinéa 1er, de l'arrêté susvisé doivent être modifiées de manière à ce qu'elles aient également trait aux "désignations".

2. Dans la phrase liminaire de l'article 54, il convient de remplacer le mot "modifié" par le mot "inséré".

Article 55

Le sens des mots "momentanément absent" de la disposition en projet devrait être clarifié.

.../...

Article 56

La modification envisagée consiste à ajouter un paragraphe 4 (et non un paragraphe 3) à l'article 109 de l'arrêté royal du 19 novembre 1998 relatif aux congés et aux absences accordés aux agents de l'Etat.

La modification en projet doit être précisée et corrigée en conséquence.

Article 57

La disposition à modifier est sans doute l'article 3, alinéa 1er, de l'arrêté royal du 16 juillet 1998 relatif à la mobilité du personnel de certains services publics. Il convient de l'indiquer expressément dans la phrase liminaire de l'article 57 du projet.

Articles 59 et 60

Lors de l'examen des articles 8 et 9 du projet, il a été proposé d'omettre les articles 59 et 60 du projet. Au cas où cette suggestion ne serait pas retenue, il conviendrait en tout cas de faire également mention du rang 17 à l'article 60.

.../...

Article 61

Il appartiendra au gouvernement d'examiner s'il ne serait pas préférable que l'article 61 se termine par "... applicables avant cette date". En effet, les mots "... applicables au moment où ces procédures ont été entamées" ne tiennent pas compte d'éventuelles modifications qui pourraient intervenir entre le moment où ces procédures ont été entamées et la date d'entrée en vigueur de la réglementation en projet.

Article 62

1. Dans le texte néerlandais de l'article 62, § 1er, alinéa 2, on écrira : "De in artikel 61 bedoelde ambtenaren ...".

2. La dispense visée au paragraphe 2 s'applique également à un "nouveau mandat". Se pose la question de savoir sur quelle justification peut s'appuyer une telle exception.

Article 63

Il résulte de la réglementation en projet que les titulaires actuels qui, ayant démissionné de leur mandat ou tombant sous l'application de l'article 64 du projet, ne

.../...

sont plus désignés à un mandat, sont dispensés de toute forme d'évaluation. De la sorte, une certaine catégorie d'agents fédéraux est dispensée de l'obligation d'évaluation qui constitue cependant un principe général en vertu de l'ARPG.

Article 66

L'article 66 du projet met en vigueur l'article 12 de l'arrêté royal du 26 septembre 1994 portant réforme de diverses dispositions réglementaires applicables aux agents de l'Etat.

En application de l'article 33, 1°, de l'arrêté susvisé, le Roi devait encore mettre en vigueur certains articles de cet arrêté, notamment son article 12. Par conséquent, il peut être envisagé de faire référence à l'article 33, 1°, de l'arrêté royal du 26 septembre 1994 dans le préambule du présent projet.

Article 67

S'il est tenu compte des observations formulées dans le présent avis au sujet des articles 8, § 2, et 9, § 2, du projet, il y aura lieu d'adapter la rédaction de l'article 67.

Dans un souci de sécurité juridique, il serait également préférable de préciser que l'obligation de détenir un brevet de direction ne s'applique qu'aux procédures

.../...

entamées à partir du 1er janvier 2002 et donc pas aux procédures déjà en cours à la date susvisée. Telle serait en effet, selon le délégué du gouvernement, l'intention des auteurs du projet.

De kamer was samengesteld uit

de Heren
Messieurs

D. VERBIEST,

M. VAN DAMME,
J. SMETS,

G. SCHRANS,
E. WYMEERSCH,

Mevrouw
Madame

A. BECKERS,

La chambre était composée de

kamervoorzitter,
président de chambre,

staatsraden,
conseillers d'Etat,

assessoren van de
afdeling wetgeving,
assesseurs de la
section de législation,

griffier,
greffier.

De overeenstemming tussen de Nederlandse en de Franse tekst werd nagezien onder toezicht van de H. M. VAN DAMME.

Het verslag werd uitgebracht door de H. G. VAN HAEGENDOREN, auditeur. De nota van het Coördinatiebureau werd opgesteld en toegelicht door de H. J. DRIJKONINGEN, referendaris.

La concordance entre la version néerlandaise et la version française a été vérifiée sous le contrôle de M. M. VAN DAMME.

Le rapport a été présenté par M. G. VAN HAEGENDOREN, auditeur. La note du Bureau de coordination a été rédigée et exposée par M. J. DRIJKONINGEN, référendaire.

DE GRIFFIER - LE GREFFIER,

DE VOORZITTER - LE PRESIDENT,

A. BECKERS

D. VERBIEST